

ČÁST 4 - ŽENY DNES - PODNĚTY K DISKUZI

Ruth Bader Ginsburg, bývalá soudkyně Nejvyššího soudu USA, zastávala nárok na “právo říct ne” (right to say no). Co podle tebe toto právo znamená a v jakých oblastech lze uplatnit?

V roce 2006 se poprvé objevil pojem #metoo. Co všechno se ti v souvislosti s tímto pojmem vybaví?

Ve společnosti se v poslední době čím dál víc objevuje slovo konsenzus – konsenzuální – co tento pojem znamená?

Znáš pojem “pay gap”? Co znamená?

Určitě už jsi zaznamenal* slova incel, manoféra, sigma, alfasamec apod. Jak tyto pojmy souvisejí s ženskou emancipací?

FUN FACT

Víš, že v ČR se slaví dva svátky zasvěcené ženám? 8. března je to MDŽ - Mezinárodní den žen, v květnu pak Den matek. Ačkoliv v našem prostředí se často MDŽ považuje za součást socialistické propagandy, spojenou s předáváním červených karafiátů a besídkami s nevalným programem, MDŽ má upomínat především na boj za rovnost žen – jejich volební právo, spravedlnost a občanské jistoty. Tyto snahy mají ale dlouhou historii v USA a ve Velké Británii (od 2. poloviny 19. století), ve Francii dokonce už od r. 1789 v souvislosti s Velkou francouzskou revolucí. V českých zemích se ženské otázce věnovali zejména Vojtěch Náprstek, Eliška Krásnohorská, Františka Plamínková, Alice Masaryková, Tomáš G. Masaryk, Milada Horáková a další.

BONUSY

Filmy:

Portrét dámy, režie Jane Campion, USA 1996

Bouřlivé výšiny, režie Emerald Fenell, USA 2026

Knihy:

Nebezpečné známosti, Choderlos de Laclos, 1782

Geniální přítelkyně, Elena Ferante, 2011

Divadelní hra:

Domeček pro panenky, Nora, Henrik Ibsen

Chceš nám k inscenaci ještě něco sdělit?

Napiš nám na: predprodej@klicperovodivadlo.cz

www.klicperovodivadlo.cz

POTŘEBUJEŠ POMOC? NEVÍŠ, KAM SE OBRÁTIT?

Linka bezpečí pomáhá dětem a mladým lidem do 26 let.

Klicperovy pracovní listy

• PORTRÉT DÁMY •

Henry James

ČÁST 1

HENRY JAMES (1843-1916)

Americký spisovatel, esejista a literární kritik, považovaný za jednoho z nejvýznamnějších prozaiků přelomu 19. a 20. století, se narodil v New Yorku do zámožné a intelektuálně orientované rodiny. Proslul především svými psychologickými romány a novelami, v nichž s mimořádnou důsledností a smyslem pro detail zkoumal zákruty lidské mysli, morální dilemata a společenské vztahy. V roce 1862 nastoupil na práva na Harvardově univerzitě, záhy však studii zanechal a rozhodl se naplno věnovat literatuře. První povídky a kritiky publikoval už v 60. letech 19. století. V roce 1871 vydal svůj první román Watch and Ward.

Jedním z ústředních témat Jamesova díla je střet „nového“ amerického světa se „starou“ Evropou – kulturně bohatou, ale svázanou tradicemi, konvencemi a společenskými hierarchiemi. Tento motiv rozvinul v tzv. mezinárodních románech, mezi něž patří například Portrét dámy, Američan nebo Velvyslanci.

Zásadním zdrojem inspirace bylo pro Jamese cestování. Už od dětství se s rodinou opakovaně přesouval mezi Spojenými státy a Evropou a dlouhodobě pobýval například v Itálii či Švýcarsku. V centru jeho próz často stojí postavy žen, jejichž vnitřní svoboda, morální odpovědnost a schopnost volby jsou vystaveny tlaku okolní společnosti.

James žil od roku 1875 v Paříži, kde se přátelil například s G. Flaubertem, É. Zolou či G. de Maupassantem. V roce 1876 přesídlil do Londýna a Británie se postupně stala jeho druhým domovem.

Jamesův styl se vyznačuje složitou syntaxí, jemnou ironií a důrazem na vnitřní prožívání postav. Zásadní roli hraje perspektiva – čtenář je veden skrze omezené vnímání jednotlivých hrdinů a musí sám skládat významy z náznaků a nevyřčeného. Tento Jamesův přístup měl velký vliv na moderní literaturu 20. století a Henry James je právem považován za zakladatele americké literární moderny.

DANIELA ŠPINAR (*1979)

Česká divadelní režisérka a herečka spolupracovala s Klicperovým divadlem od roku 2008 (Zimní pohádka, Morgiana, Maškaráda aj.). V letech 2015-2022 působila jako šéfká Činohry Národního divadla. Její první kniha – osobní zpověď Zápisky z tranzice vyšla v roce 2025.

ČÁST 2 - PŘED ZAČÁTKEM PŘEDSTAVENÍ

Vyhledej význam pojmů, které souvisejí s dílem H. Jamese a tématem inscenace:

psychologický román
realismus
introspekce.....
charisma
gaslighting
manipulace
manifestace moci
narcismus
intriky

Dokážeš definovat, jaké rozdíly mezi Amerikou a Evropou byly v 19. století? Odvod' svoje myšlenky od historických souvislostí a charakteru obou kontinentů. Můžeš na toto téma také diskutovat se spolužáctvem ve třídě:

.....
.....
.....
.....
.....
.....

Mít/vlastnit, či nemít/nevlastnit (peníze, nemovitosti věci aj.) souvisí s osobní svobodou jednotlivce. Jak ji podle tebe může ovlivnit nedostatek peněz vs. velké jmění?

.....
.....
.....
.....

Zamysli se nad tím, jaké bylo postavení žen v 2. polovině 19. století. Dokážeš napsat, jaká práva ne/měly ženy v této době?

.....
.....
.....
.....
.....

ČÁST 3 - PO PŘEDSTAVENÍ

Podle režisérky Daniely Špinar je Portrét dámy studií/potrětem ženy. Jak můžeš popsat Isabel a jak jiné ženské postavy z této inscenace?

.....
.....
.....
.....

Zamysli se, jakým vývojem prošla hlavní postava Isabel od příjezdu z Ameriky po závěr příběhu. Zkus tento vývoj popsat:

.....
.....
.....
.....

Co jsou podle tebe tzv. závislé vztahy? Můžeš nějaké vysledovat mezi postavami naší inscenace?

.....
.....
.....
.....

V Portrétu dámy se projevuje i genderová nerovnost, která souvisí z určité míry i s obdobím, kdy byl román napsán. Dovedeš tyto projevy genderové nerovnosti popsat?

.....
.....
.....
.....
.....

Vysvětli slovní spojení "zlatá klec", nebo o něm diskutuj v kolektivu.

.....
.....